C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-1006/24 Judecătoria Orhei sediul Central
1-24079043-03-21rji-02092024 Judecător V. Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii
10 aprilie 2025

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord,
având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată Ion Talpa
Judecători Ghenadie Liulca, Oxana Mironov

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr.18 Brănești, Ion Florea, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 31.07.2024, prin care în temeiul art.92 CP a fost înlocuită partea neexecutată a pedepsei cu închisoare (1 ani 4 luni 6 zile) stabilită lui **Chirița Alexandru** prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 27.11.2019, cu amendă în mărime de 500 unități convenționale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ţinând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul, -

C O N S T A T Ă:

La 18.07.2024, în adresa Judecătoriei Orhei sediul Central a parvenit spre examinare cererea avocatului Alexandru Macovei în interesele condamnatului, privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă în temeiul art.92 CP.

În susținerea cererii condamnatul a indicat că a ispășit partea pedepsei conform legislației în vigoare.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 31.07.2024 a fost admisă cererea avocatului Alexandru Macovei înaintată în interesele condamnatului Alexandru Chirița, născut la *****, originar și domiciliat în mun.Orhei, privind înlocuirii părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă în temeiul art.92 Cod Penal, deținut în Penitenciarul nr.18 Brănești, ca înaintată întemeiată.

S-a înlocuit partea rămasă neexecutată cu închisoare de 1 an 04 luni 06 zile, din pedeapsa stabilită condamnatului Alexandru Chirița, prin încheierea

judecătoriei Orhei, sediul Central din 27.11.2019 care în temeiul art. 84 alin. (4) din Codul penal, pentru concurs de infracţiuni, prin cumul parţial al pedepselor aplicate, prin sentinţa Judecătoriei Orhei, sediul Central din 31.07.2018 şi prin sentinţa Judecătoriei Orhei, sediul Central din 31.07.2018, prin care s-a stabilit definitiv, lui Chiriţa Alexandru Alexandru, pedeapsa, sub formă de închisoare, pe un termen de 8 (opt) ani şi 10 (zece) luni, cu executarea pedepsei sub formă de închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu una mai blândă în temeiul art.92 Cod Penal, și s-a înlocuit partea neexecutată din pedeapsa cu închisoare cu o pedeapsă mai blândă – amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, ce constituie 25 000 (douăzeci și cinci de mii) lei.

Condamnatul Alexandru Chirița s-a eliberat imediat din Instituția Penitenciară nr. 18 – Brănești și i s-a explicat prevederile art.64 alin.(5) Cod Penal al RM, că în caz de eschivare cu rea-voință a condamnatului de la achitarea amenzii, instanța de judecată poate să înlocuiască suma neachitată a amenzii cu închisoare în limitele termenelor pedepsei maximale.

Încheierea în cauză a fost contestată cu recurs de către directorul Penitenciarului nr.18 Brănești, Ion Florea, prin care a solicitat casarea încheierii, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea de aplicare a prevederilor art.92 CP în privinţa lui Chirița Alexandru.

În motivarea recursului a invocat că, consideră concluziile primei instanţe nefondate, fără a lua în considerare probele prezentate de instituţia penitenciară.

Potrivit materialelor din dosarul personal se constată că Comisia Penitenciarului nr.18 Brăneşti, a examinat chestiunea privind aprobarea Raportului de evaluare, în privinţa condamnatului Alexandru Chiriţa şi în urma examinării Comisia a hotărât de a aproba raportul de evaluare despre realizarea programului individual de executare a pedepsei ”nerealizat” şi despre comportamentul condamnatului cu calificativul ”negativ”.

Potrivit extrasului din Procesul-verbal nr.13 al Comisiei Penitenciarului nr. 18 Brăneşti din 02.07.2024 comisia a hotărât de a refuza cererea condamnatului cu privire la posibilitatea aplicării art.92 CP, motivând decizia pe faptul că a fost stabilit comportament negativ, nu întruneşte condiţiile art. 92 CP.

În susţinerea deciziei de a refuza cererea condamnatului cu privire la posibilitatea aplicării art.92 Cod Penal, recurentul evidenţiază următoarele aspecte: că comportamentul condamnatului Alexandru Chiriţa a fost calificat drept negativ de către comisia penitenciarului. Potrivit art.92 CP instanţa de judecată poate aplica prevederile acestui articol şi înlocui partea neexecutată a pedepsei cu una mai blândă doar ţinând cont de comportarea lor în timpul executării pedepsei

Astfel, invocă, că doar evaluarea şi decizia Comisiei Penitenciarului sunt relevante pentru aplicarea prevederilor art.92 Cod Penal.

Mai mult ca atât, declară că deşi condamnatul Alexandru Chiriţa nu avea nicio sancţiune disciplinară activă la momentul examinării cererii, acest fapt nu compensează comportamentul general negativ şi anume - 34 (treizeci si patru) sancţiuni disciplinare aplicate pe parcursul examinării pedepsei dintre care depistarea obiectelor interzise asupra condamnatului, nesupunerea cerinţelor legitime, adresarea cu cuvinte necenzurate fată de angajaţii Penitenciarelor, prepararea si consumul de băuturi alcoolice, deteriorarea intenţionată a bunurilor statului şi mijloacelor de telecomunicaţii si supraveghere video, încălcarea sistematică a regimului de detenţie stabilit în penitenciar, practicarea jocurilor de azart (cărţi de jucat).

Totodată, pe parcursul ispăşirii pedepsei nu au fost acordate stimulări.

Evaluarea riscului de recidivă a identificat lipsa factorilor protectivi semnificativi care ar putea diminua riscul de recidivă. Absenţa acestor factori face ca reabilitarea condamnatului să fie nesigură şi insuficientă pentru a justifica aplicarea amnistiei

Potrivit materialelor din dosarul personal se constată că, condamnatul Alexandru Chiriţa are un istoric infracţional care indică un tipar de comportament repetitiv şi persistent în comiterea de infracţiuni. Acest istoric agravează evaluarea riscului de recidivă şi susţine concluzia că aplicarea art.92 CP, ar fi neadecvată.

Declară, că aplicarea art.92 CP în cazul unei persoane cu risc ridicat de recidivă poate avea un impact negativ asupra siguranţei comunităţii. Menţinerea deciziei de neacordare a prevederilor art.92 Cod Penal este necesară pentru a proteja comunitatea de potenţiale riscuri viitoare.

Pe parcursul executării pedepsei, comportamentul condamnatului Alexandru Chiriţa a fost monitorizat şi evaluat în mod continuu, iar rezultatele acestor evaluări au confirmat lipsa progresului necesar pentru a justifica amnistia.

Astfel, menționează faptul, că necesitatea executării efective a unei anumite părţi din pedeapsă se justifică prin aceea că trebuie să se verifice corectarea condamnatului, verificare posibilă numai într-un anumit interval de timp, iniţial stabilit de legiuitor, în care condamnatul se află în penitenciar. Circumstanţele în cauză denotă că aplicarea înlocuirii părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă în privinţa lui Alexandru Chiriţa, este contrară scopului pedepsei penale stabilite şi considerăm că acest lucru nu va contribui la restabilirea echităţii sociale, corectarea condamnatului şi prevenirea comiterii de către acesta a unor noi infracţiuni.

Este de părerea, că prima instanţă nefondat a ignorat argumentele reprezentantului administraţiei Penitenciarului nr.18- Brăneşti şi concluziile Comisiei penitenciare, menţionate mai sus, examinând astfel cazul unilateral şi neobiectiv. Comisia penitenciară, constată că conform comportamentului acestuia în perioada executării pedepsei, încă prezintă pericol, ceea ce denotă că

condamnatul încă nu a dedus concluziile de rigoare şi nu şi-a schimbat atitudinea faţă de valorile ocrotite de legea penală.

Totodată, urmează a se lua în consideraţie caracterul infracţiunii comise de condamnat, termenul real de pedeapsă executat nu ar fi suficiente pentru stabilirea că persoana condamnată s-a corectat şi este posibilă integrarea sa în societate.

Tot în acest sens este şi Recomandarea nr. R (89) 12 a Comitetului de Miniştri către Statele membre cu privire la educaţie în penitenciare, educaţia în penitenciar ajută la umanizarea penitenciarelor şi este un mijloc important de facilitare a întoarcerii deţinutului în societate, pregătit atât din punct de vedere moral cât şi din punct de vedere educaţional.

Consideră că, în circumstanţele enunţate, reintegrarea condamnatului în societate nu este posibilă, or, termenul real executat nu este proporţional în raport cu gravitatea faptelor comise, iar înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă, cu o pedeapsă mai blândă, nu este o măsură echitabilă în raport cu faptele comise, consecinţele infracţiunii şi cu necesitatea corectării depline a condamnatului. Prin aceasta, având în vedere faptul că, condamnatului Alexandru Chiriţa nu a dat dovadă că a păşit pe calea corectării, judecătorul de instrucţie urma să respingă cererea privind înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, ca neîntemeiată, deoarece condamnatul Alexandru Chiriţa nu întruneşte condiţiile stabilite în art. 92 din Codul penal.

Potrivit art.447 alin.(1) CPP, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces*, alin.(2) stipulând, că *instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei*. Astfel, pentru data de 10.04.2025, la numirea cauzei spre examinare părților li-a fost comunicat despre acest fapt și despre dreptul de a depune referință.

La caz, referință a înaintat condamnatul Chiriţa Alexandru, care solicită respingerea recursului declarat cu menținerea încheierii instanței de fond fără modificări. Menționează, că fiind la libertate, a început a lucra și a achita prejudiciul părților vătămate.

Verificând motivele de fapt și temeiul de drept pentru care s-a dispus admiterea cererii avocatului în interesele condamnatului Chiriţa Alexandru privind aplicarea art.92 CP, în raport cu procedura soluționării cauzei conform art.469-471 CPP, Colegiul prin admiterea recursului, va dispune casarea totală a soluției primei instanțe, va rejudeca cauza cu adoptarea unei noi hotărâri după cum urmează.

Potrivit art.448 alin.(1) CPP, judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

În conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.2) lit.b) CPP, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *...admite recursul, casând*

hotărârea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: ... rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri.

În fapt, Colegiul atestă caracterul pripit și neargumentat al constatărilor judiciare cu privire la temeiurile de înlocuire a părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, prin abordarea incorectă a prevederilor art.92 alin.(1) CP în corespundere cu care, în privinţa persoanelor care execută pedeapsa cu închisoare, instanţa de judecată, ţinând cont de comportarea lor în timpul executării pedepsei, poate pronunţa o încheiere cu privire la înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă. Totodată, persoana poate fi liberată, în întregime sau parţial, de la pedeapsa complementară, iar conform alin.(2) aceleași norme, înlocuirea părţii neexecutate a pedepsei cu o pedeapsă mai blândă poate fi aplicată numai după ce condamnatul a executat efectiv cel puţin o treime din termenul de pedeapsă pentru o infracţiune uşoară sau mai puţin gravă, jumătate din termenul de pedeapsă pentru o infracţiune gravă şi cel puţin două treimi din termenul de pedeapsă pentru o infracţiune deosebit de gravă sau excepţional de gravă.

Din prevederile normei citate supra reiese, că pentru a beneficia de înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, în sarcina condamnatului urmează să fie reținute o serie de condiții, întrunirea cărora trebuie să fie concomitentă:

1. Să fie condamnat pentru săvârșirea unei infracțiuni. 2. Să execute efectiv o anumită parte din termenul de pedeapsă stabilită prin actul judecătoresc – 1/3 pentru infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, sau 1/2 pentru infracțiune gravă și cel puţin două treimi din termenul de pedeapsă pentru o infracţiune deosebit de gravă sau excepţional de gravă. 3. Condamnatul, prin comportarea în timpul executării pedepsei, să dea dovadă că corectarea lui este posibilă fără executarea deplină a pedepsei sub formă de închisoare.

Raportând circumstanțele cazului la prevederile menționate, Colegiul constată neargumentarea instanței privitor la întrunirea de către condamnatul Chirița Alexandru a celei de-a treia condiție ce rezultă din textul art.92 alin.(1) CP. Colegiul penal, conchide, că posibilitatea înlocuirii părții neexecutate din pedeapsa cu închisoare stabilită lui Chirița Alexandru, cu una mai blândă, a fost defectuos analizată de către instanță prin prisma caracteristicii eliberată condamnatului de către instituția penitenciară în care acesta își ispășește pedeapsa, fiind stabilit că Chirița Alexandru nu a realizat programul individual de executare a pedepsei penale, având un comportament negativ.

Astfel, la soluționarea speței instanța urma să țină cont de caracterul cumulativ al pedepsei penale, stabilită lui Chirița Alexandru pentru comiterea de multiplelor infracțiuni, fapt ce apriori pune la îndoială conștientizarea de către el a rolului educativ a pedepsei penale, alături de comportamentul manifestat pe perioada executării ei, ce trebuie fără echivoc să demonstreze, că a stat pe calea

corectării și e gata de reintegrare în societatea civilă, excluzându-se riscul recidivării. Or, pe durata executării pedepsei închisorii, doar administrația instituției penitenciare poate acorda o caracteristică reală a comportamentului manifestat de condamnat pe întreaga durată a pedepsei și nu doar la etapa în care se apropie termenul în care ar putea beneficia de înlocuirea ei.

Pentru concluzionarea respectivelor împrejurări, instanța urma să dea o apreciere obiectivă informației prezentate de către administrația penitenciarului nr.18 Brănești unde condamnatul își executa pedeapsa penală, ținând cont că potrivit raportului de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatului, Chirița Alexandru, acesta nu a executat nici un program.

Colegiul penal reține și faptul, că începutul termenului executării pedepsei este data de 27.06.2018 și sfârșitul termenului – 06.12.2025.

Conform raportului reprezentantului Penitenciarului nr.18 Brănești *condamnatul în cauză a fost sancționat de 34 ori*, stimulări nu are (f.d.57).

Potrivit certificatului cu privire la existența prejudiciului cauzat prin infracțiune, se constată că condamnatul are de achitat prejudiciu (f.d.58-58).

La caz, condamnatul Chirița Alexandru conform raportului de evaluare a Penitenciarului nr.18 Bălți (f.d.30), a executat jumătate din termenul de pedeapsă aplicat, minimul de executare fiind de 1/2, respectiv către data de 31.07.2024 (data pronunțării încheierii) termenul rămas neexecutat fiind de **1 an 4 luni 6 zile**.

Astfel, condamnatul a adresat cerere către comisia penitenciarului în vederea examinării posibilității înlocuirii părții neexecutate de pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, în conformitate cu art.92 CP, însă membrii comisiei Penitenciarului nr.18 Brănești la data de 02.07.2024, au hotărât de a refuza înaintarea materialelor în instanța de judecată, pe motiv că *nu a realizat programele și are comportament negativ* (f.d.55).

Colegiul penal, atestă că comisia Penitenciarului a constatat faptul că, la momentul examinării cererii condamnatului comportamentul este ,,negativ", nu a pornit pe calea corijării prin ce se demonstrează că nu a realizat toate programele obligatorii stabilite în Planul individual de executare a pedepsei de către condamnat. Totodată, acesta a fost evaluat cu caracteristică negativă din următoarele considerente are o atitudine neutră faţă de personalul penitenciar (reacţionează sceptic la solicitările legale ale administraţiei), menţine relaţii cu condamnaţii de orientare negativă (ceea ce denotă lipsa dorinţei de a renunţa la activitatea delincventă); nu a participat la munci remunerate şi neremunerate (care, potrivit art.234 alin.(3) din Codul de executare, sunt obligatorii pentru toţi condamnaţii), nu a realizat Programul individual de executare a pedepsei; nu a participat la activităţi educative opţionale de ocuparea a timpului liber; la fel, nu a participat la ore tematice şi informative organizate în cadrul instituţiei penitenciare.

Astfel, cele reținute de instanța de fond, sunt evident abstracte care nu au un suport faptic şi contravin constatărilor Comisiei abilitate din cadrul Penitenciarului nr.18 Brănești.

În această ordine de idei, instanţa de fond nu a dat apreciere tuturor argumentelor invocate şi s-a expus asupra acestora generalizând, însă trebuia să dea apreciere fiecărui argument în parte, urmând să ia în consideraţie caracterul infracţiunilor comise de condamnat, termenul real de pedeapsă executat, care la caz nu ar fi suficient pentru stabilirea că persoana condamnată s-a corectat şi este posibilă integrarea sa în societate.

Prin urmare, în condiţiile în care unul din programele obligatorii (Programul de încadrare în câmpul muncii) nu a fost realizat, precizăm că munca condamnaţilor în instituţiile de detenţie prezintă un rol benefic asupra siguranţei locului de detenţie, în special şi a întregii societăţi, în general. Reieşind din practica internaţională, munca condamnaţilor este considerată ca cel mai pozitiv element al procesului de reeducare, având un puternic efect corectiv, într-un spirit umanist.

Ca rezultat, Colegiul penal susține concluzia membrilor Comisiei penitenciarului nr.18 Brănești, care a examinat chestiunea privind aprobarea Raportului de evaluare, în privința condamnatului Chirița Alexandru şi în urma examinării Comisia a hotărât de a aproba raportul de evaluare despre realizarea programului individual de executare a pedepsei „nerealizat” şi despre comportamentul condamnatului cu calificativul „negativ”.

Astfel, Colegiul penal consideră că în cazul condamnatului nu a fost atins scopul pedepsei penale și anume restabilirea echității sociale, precum și corectarea condamnatului și prevenirea comiterii de către acesta a unor noi infracțiuni, fiind prematură înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă.

Potrivit art.61 CP, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea şi resocializarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârşirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât şi a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice şi nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Drept urmare, Colegiul conchide că în cazul din speță, instanța nu a reușit obiectiv să-și motiveze soluția de neadmitere a argumentelor administrației Penitenciarului nr.18 Brănești cu privire la neîntrunirea de către condamnatul Chirița Alexandru a condițiilor de înlocuire a pedepsei neexecutate cu una mai blândă, în lipsa unor date veridice în acest sens, la fel ca și celor ce ar demonstra imposibilitatea deținerii lui continuare în condiții de penitenciar, motiv pentru care va admite recursul declarat de administrația penitenciarului nr.18 Brănești, dispunând casarea totală a încheierii atacate, rejudecarea cauzei și adoptarea unei

noi hotărâri, și anume de a fi respinsă cererea lui Chirița Alexandru privind aplicarea art.92 CP, fiindu-i rămas spre executare 1 an 4 luni și 06 zile.

Colegiul penal va dispune, reținerea și plasarea lui Chirița Alexandru în custodia administrației instituției penitenciare nr.18 Brănești spre executare în continuare a pedepsei cu închisoare neexecutată de 1 an 4 luni și 06 zile, care se va pune în sarcina Inspectoratului de Poliție Orhei.

Pentru motivele expuse supra și în temeiul prevederilor art.449 alin.(1) pct.2) lit.b) CPP, Colegiul penal

D E C I D E :

Recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr.18 Brănești, Ion Florea, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 31.07.2024, prin care în temeiul art.92 CP a fost înlocuită partea neexecutată a pedepsei cu închisoare (1 an 4 luni 6 zile) stabilită lui **Chirița Alexandru** prin încheierea judecătoriei Orhei, sediul Central din 27.11.2019 care în temeiul art. 84 alin. (4) din Codul penal, pentru concurs de infracţiuni, prin cumul parţial al pedepselor aplicate, prin sentinţa Judecătoriei Orhei, sediul Central din 31.07.2018 şi prin sentinţa Judecătoriei Orhei, sediul Central din 31.07.2018, prin care s-a stabilit definitiv, lui Chiriţa Alexandru *****, pedeapsa, sub formă de închisoare, pe un termen de 8 (opt) ani şi 10 (zece) luni, cu amendă în mărime de 500 unități convenționale, se admite, cu casarea încheierii contestate, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri, după cum urmează.

Se respinge cererea avocatului Alexandru Macovei în interesele condamnatului **Chirița Alexandru** privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă în temeiul art.92 CP, ca fiind nefondată.

Se deduce în continuare, din momentul reținerii, termenul executării pedepsei penale stabilită lui Chirița Alexandru prin încheierea judecătoriei Orhei, sediul Central din 27.11.2019 care în temeiul art. 84 alin. (4) din Codul penal, pentru concurs de infracţiuni, prin cumul parţial al pedepselor aplicate, prin sentinţa Judecătoriei Orhei, sediul Central din 31.07.2018 şi prin sentinţa Judecătoriei Orhei, sediul Central din 31.07.2018, prin care s-a stabilit definitiv, lui Chiriţa Alexandru *****, pedeapsa, sub formă de închisoare, pe un termen de 8 (opt) ani şi 10 (zece) luni închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, perioada rămasă spre executare de 1 (un) an 4 (patru) luni și 6 (șase) zile.

Reținerea și plasarea lui **Chirița Alexandru** *****, născut la *****, domiciliat în *****, în custodia instituției penitenciare nr.18 Brănești, spre executare în continuare a pedepsei cu închisoarea neexecutată de 1 (un) an 4 (patru) luni 06 (șase) zile, se pune în sarcina Inspectoratului de Poliție Orhei.

Decizia este irevocabilă.

Preşedinte de şedinţă: Judecător: Judecător:

Copia corespunde originalului.